

KST/VSO2
Eva Agåker
eva.agaker@socialstyrelsen.se
KST/VSO 1
Lotta Nybergh
Lotta.nybergh @socialstyrelsen.se

Arbetsmarknadsdepartementet
b.remissvar@regeringskansliet.se
frida.hansson@regeringskansliet.se

Socialstyrelsens yttrande över betänkandena gällande SOU 2023:97 och SOU 2023:98

Arbetsdepartementets diarienummer: A2023/01688 och A2023/01703.

Socialstyrelsen har mottagit två utredningar, varav den ena är ”Ut ur utsatthet (SOU 2023:28)” och den andra är ”Betänkandet av utredningen om skydd, stöd och vård för personer som har utsatts för övergrepp vid produktion eller distribution av pornografi (SOU 2023:98)”.

Socialstyrelsen lämna inledningsvis en övergripande kommentar som gäller båda remisserna utredningar. Därefter redovisar Socialstyrelsen sina synpunkter på respektive remissutredning.

Övergripande kommentar

Socialstyrelsen bedömer att det finns ett utvecklingsbehov och behov av ökad kunskap för socialtjänst och hälso- och sjukvård när det kommer till skydd, vård och stöd till vuxna och barn som utsatts för prostitution, sexuell exploatering och utsatthet inom pornografi. För att säkerställa kunskapsstöd med kompetensutvecklande insatser för yrkesverksamma, som ingår i de båda utredningarnas förslag, kan det vara fördelaktigt att resonera kring när i tid sådana uppdrag ges och hur de ska hänga ihop med de övriga förslagen såsom metodutveckling (16.2.1 i SOU 2023:98) eller stimulering av forskning (16.2.2 i SOU 2023:98), utifrån att kunskapsläget angående dessa målgrupper i dagsläget är lågt. Uppdrag i enlighet med förslagen 16.4.2 (SOU 2023:98) och 10.3.2 (SOU 2023:97) skulle till exempel kunna ges efter att ny kunskap har genererats i enlighet med förslagen i 16.2.1(SOU 2023:98), 16.2.2 (SOU 2023:98), 10.3.6 (SOU 2023:97) eller 10.3.11 (SOU 2023:97). Detta skulle ge bättre förutsättningar för att säkerställa kunskapsstöd med kompetensutvecklande insatser för yrkesverksamma och en sådan ordning vore till fördel eftersom de föreslagna uppdragen om kunskapsstöd inkluderar bemötande av den som har utsatts för denna typ av våld, och vägledning i vilka insatser som kan erbjudas. Samtidigt saknas beprövade metoder för stöd och behandling av just dessa målgrupper, som också konstateras i betänkandena.

Socialstyrelsens yttrande över delbetänkandet Ut ur utsatthet (SOU 2023:97)

(Arbetsmarknadsdepartementets dnr 2023/01688)

Socialstyrelsens yttrande utgår från myndighetens verksamhetsområde. Socialstyrelsen är huvudsakligen positiv till utredningens förslag. Myndigheten lämnar följande synpunkter.

Synpunkter på en övergripande nivå

- Myndigheten anser att barn och- vuxenpsykiatri som aktör hade behövt belysas ytterligare i förslagen, bland annat utifrån att tillgången till specialiserad traumabehandling är otillräcklig i stora delar av landet.
- Socialstyrelsen vill lyfta vikten av att de olika förslagen i betänkandet omfattar även tandvårdens roll när det gäller rutiner för att fråga om våld och även beakta tandvården som en aktör i andra relevanta förslag. För lite drygt ett år sedan lämnades betänkandet Tandvårdens stöd till våldsutsatta patienter (SOU 2023:10). Med utgångspunkt i sitt kommittédirektiv, där regeringen konstaterar att merparten av befolkningen regelbundet besöker tandvården och att tandvården därför har en viktig roll i arbetet att upptäcka våld i nära relationer, lämnar utredningen ett antal förslag. Häri ingår bland annat att frågor om våldsutsatthet ska ställas till samtliga patienter som en del i anamnestagning. Utredningen konstaterade också att allt fler tandvårdskliniker ställer frågor om våld till alla vuxna patienter som del i hälsodeklarationen.

Socialstyrelsens synpunkter på förslagen

10.1.2 Specialiserad lågtröskelverksamhet riktad till barn

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget. Myndigheten delar utredningens inställning att en verksamhetsinriktning mot en viss åldersgrupp inte får medföra att den enskilde ställs utan hjälp på grund av fasta åldersgränser och vi ställer oss bakom resonemanget om vikten av att åstadkomma en större åldersintegrering. Det är positivt om det inte är fastställda åldersgränser. Eftersom insatser ska utgå från det enskilda barnets behov, och anpassas utifrån ålder och mognad, anser vi att fastställda åldersgränser bör undvikas. Verksamheterna behöver ha särskild kompetens både kring barns specifika behov och rättigheter samt ett nära samarbete med både socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri, då målgruppen i många fall kommer behöva insatser från flera aktörer för att få sina behov av skydd och vård tillgodosedda. Utöver kunskaper om skyldigheten och vikten av anmälan om oro, behöver dessa verksamheter ha kunskaper om vårdnadshavarens roll och vad som gäller avseende samverkan med vårdnadshavare kring om ett barn.

Kompetens inom både elevhälsa och ungdomsmottagningar om unga i sexuell exploatering är relevant men Socialstyrelsen vill också betona att kunskap om barns utsatthet i sexuell exploatering även behöver stärkas inom socialtjänstens barnenheter och barn- och ungdomspsykiatri. Barn som är utsatta för våld eller

omfattas av annan social utsatthet t ex genom skadligt bruk eller beroende, löper ökad risk att utnyttjas och är samtidigt ofta aktuella inom socialtjänsten. Även ensamkommande barn utgör en riskgrupp. Här behövs bättre kunskap för att identifiera utsatthet, göra relevanta bedömningar av risker för att kunna erbjuda behövliga insatser. Barn med psykiatriska tillstånd är också i risk för utsatthet varför barn- och ungdomspsykiatrin behöver kunskap för att fråga om utsatthet och kunna erbjuda specialistvård för till exempel traumatisering, självskada eller depression kopplat till sexuell exploatering.

10.2.1 Exitprogram för vuxna med en särskilt utsedd samordnare, tvärprofessionell grupp och en individuell plan

Socialstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslaget, och ser positivt på ett program med de olika delar som beskrivs.

Socialstyrelsen anser dock att vuxenpsykiatrins roll och ansvar hade behövt beskrivas mer utförligt, då många av de som behöver omfattande hjälp för att kunna lämna utnyttjande i prostitution eller människohandel för sexuella ändamål är i behov av specialiserad traumabehandling och/eller bedömning av vård för annan psykiatrisk problematik såsom exempelvis självskadebeteende och suicidrisk eller neuropsykiatriska tillstånd. För att kunna ge den hjälp som behövs krävs inte bara att socialtjänsten har specialiserade kunskaper, utan även att det finns kunskap och kompetens hos regionen och i psykiatrin.

Socialstyrelsen anser att det utifrån förslaget är oklart hur begreppet individuell plan förhåller sig till de befintliga reglerna om individuell plan (så kallad SIP) i 2 kap. 7 § SoL respektive 16 kap. 4 § HSL. Socialstyrelsen vill framhålla att exitprogrammet inte bör knytas specifikt till reglerna om SIP, eftersom dessa bl.a. förutsätter att den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården, samt bedöms ha behov av en plan för få sina behov tillgodosedda.

Socialstyrelsen vill understryka vikten av det som beskrivs i utredningen om att kommuner kan behöva samverka med varandra kring de specialiserade kunskaper som krävs för att förslaget ska fungera. Detta bland annat då samordnaren utifrån förslaget behöver ha särskild kunskap om exitprocessen och om de särskilda behov och svårigheter en person som utnyttjats i prostitution eller människohandel för sexuella ändamål kan ha.

10.2.2 Program för barn med en särskilt utsedd samordnare, tvärprofessionell grupp och en individuell plan

Socialstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslaget, och ser positivt på ett program med de olika delar som beskrivs.

Socialstyrelsen vill framhålla vikten av att socialtjänsten behöver utreda barnets behov för att barnet ska få individuellt anpassat skydd och stöd. Barnet kan ha behov av stöd med anledning av att ha varit utsatt för exploatering men också utifrån andra svårigheter (som kanske var grund för att barnet drogs in i exploateringen).

I likhet med förslaget under 10.2.1 anser Socialstyrelsen att det är något oklart hur begreppet individuell plan i förslaget förhåller sig till reglerna om SIP. En sådan plan förutsätter dels att den enskilde behöver insatser från hälso- och sjukvården och bedöms ha behov av en plan, dels att den enskilde vill att en sådan plan upprättas. Om den enskilde inte vill att en plan upprättas kan stödet och olika aktörers insatser behöva samordnas på annat sätt än genom en särskilt utpekad plan. När det gäller barn i behov av skydd och stöd finns, beroende på situationen, möjligheter att i vissa fall samverka oavsett samtycke från barnet och/eller vårdnadshavare.

Socialstyrelsen ser även att det finns risker att det uppstår svårigheter i ansvarsfördelning med en regional samordnare. En regional samordnare kan endast fungera rådgivande eftersom varje enskild kommun ansvarar för insatserna inom sin kommun.

Socialstyrelsen är positiva till förslaget att man ska använda befintliga samverkansformer för barn som utsatts för brott såsom Barnahus eller liknande (där Barnahus saknas). Verksamheten vid Barnahus fokuserar dock på brottet och inte på barnets hela situation. Därför är det viktigt att ansvaret för samordningen av programmet ligger på socialtjänsten. Som utredningen uppmärksammar på s. 342 skiljer sig verksamheterna åt vid de olika befintliga Barnahusen. Det finns inte gemensamma regler för vilka brott som ingår i Barnahus uppdrag och det finns inte Barnahus i hela landet. För att detta ska ske behöver det säkerställas att alla barn som misstänks vara utsatta för denna typ av brott erhåller stödet oavsett om barnet är över 15 år eller, som i fall av sexuell exploatering, gärningspersonen inte är någon närstående.

Socialstyrelsen vill också betona hälso- och sjukvårdens roll i att erbjuda specialiserad barn- och ungdomspsykiatrisk vård. Exempel på självmord inläggning ges i förslaget men det behöver säkerställas att vård till barn med allvarliga psykiatriska tillstånd (vilket är vanligt vid utsatthet för sexuell exploatering) är lättillgänglig och utgår från barnets behov. Utöver stöd på till exempel Barnahus eller specialiserad lågtröskelverksamhet behöver många barn också få tillgång till barnpsykiatrisk specialistvård såsom traumabehandling tex vid samsjuklighet, självskada, emotionell instabilitet eller barnpsykiatrisk utredning och bedömning av neuropsykiatriska tillstånd.

10.2.3 Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kopplat till upprättande och genomförande av en individuell plan

Socialstyrelsen är positiv till en möjlighet för socialnämnden att ansöka om tidsbegränsat uppehållstillstånd för att kunna ge en utlänning stöd och hjälp för att lämna utnyttjande i sexuell exploatering, prostitution eller människohandel för sexuella ändamål.

Den individuella planen inte är särskilt reglerad i någon lag. Det skulle det kunna uppstå oklarheter kring hur planen behöver vara utformad för att en enskild person ska kunna beviljas uppehållstillstånd kopplat till upprättande och genomförande av den individuella planen. Vidare så utgår rätten till bistånd från

socialnämnden utifrån att det görs en individuell utredning och bedömning utifrån 4 kap. 1 § SoL. Socialstyrelsen är tveksam till om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd bör vara kopplat specifikt till en individuell plan, eller om det snarare skulle kunna vara kopplat till stöd och hjälp som den enskilde bedöms ha behov av för att lämna utnyttjande i sexuell exploatering, prostitution eller människohandel för sexuella ändamål.

10.2.4 Möjlighet för kommuner att ansöka om ersättning för kostnader i individärenden

Socialstyrelsen avstyrker förslaget och menar att ett riktat statsbidrag inte är det bäst lämpade sättet att kompensera kommunerna för åtagandet. Socialstyrelsen noterar att förslaget enbart motiveras med kommuners utmaningar i form av ekonomisk belastning när genomförandet av insatser för målgruppen ska finansieras. Socialstyrelsen efterlyser en bredare genomlysning av de olika alternativ som regeringen har till sitt förfogande för att kompensera kommuner för dess olika åtaganden, varav riktade statsbidrag utgör ett sätt. Socialstyrelsen ställer sig tveksam till ett riktat statsbidrag som avser individinsatser till enskilda inom en målgrupp som ligger inom kommunens ansvarsområde

10.3.1 Utredningens målgrupper behöver lyftas fram i 5 kap. 11 § SoL

Socialstyrelsen är positiv till ett tydliggörande av att personer som utnyttjas eller har utnyttjats i sexuell exploatering, prostitution, eller människohandel för sexuella ändamål omfattas av socialtjänstens ansvar.

Samtidigt vill Socialstyrelsen framhålla vikten av helhetssyn och inriktningen på personers individuella behov och förutsättningar i stället för ökat fokus på målgrupper. Bestämmelsen om stöd till brottsoffer blir detaljerad – med de befintliga målgrupper som idag särskilt lyfts fram, samt med de förslag om ytterligare målgrupper som finns i detta betänkande och i betänkandet Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). Ett allt mer ökat fokus på målgrupper inom målgruppen brottsoffer riskerar att få till följd att socialnämnden uppfattar bestämmelsen som uttömmande och inte tillräckligt uppmärksammar behov av stöd och hjälp till andra brottsoffer som inte omnämns i bestämmelsen, t.ex. de som utsatts för andra former av sexuellt våld utanför nära relation eller personer som utnyttjas i människohandel för andra ändamål än sexuella.

10.3.2 Socialstyrelsen ska få i uppdrag att ta fram stöd för rättstillämpningen med anledning av ändringen i SoL

Socialstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslaget. Socialstyrelsen anser dock att det bör övervägas om uppdraget bör breddas till att, förutom stöd för rättstillämpningen, även inkludera andra stödmaterial. Socialstyrelsen instämmer i att det i uppdraget bör ingå att även se över publikationer och informations- och utbildningsmaterial som handlar om våldsutsatthet eller brottsoffer generellt och göra kompletteringar där. Då det kan handla om att göra kompletteringar som inte rör frågor om rättstillämpning bör uppdraget därför inte vara avgränsat till det.

Socialstyrelsen anser vidare att förslaget inte bör vara kopplat specifikt till ändringen i SoL, då uppdraget föreslås att omfatta även hälso- och sjukvården. Något sådant uttalat ansvar för den aktuella gruppen, motsvarande det som föreslås i förtydligandet i 5 kap. 11 § SoL, finns inte heller för hälso- och sjukvården.

Förslaget kan med fördel kombineras med det uppdrag som föreslås i SOU 2023:98 (under rubrik 16.4.2) som har ett större fokus på kunskap.

Socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan vara i behov av kunskapsstöd om ämnet och vilka lagar och regler som gäller. Socialstyrelsen har redan ett material om barn och människohandel men det kan finnas behov av ytterligare material som gäller vuxna. Det behöver dock bedömas om det material som JÄMY ger ut är tillräckligt. Socialstyrelsen anser att ett alternativ kan vara att SoS och JÄMY får i uppdrag att *tillsammans* uppdatera befintlig vägledning.

10.3.3 Socialstyrelsen, Jämställdhetsmyndigheten och länsstyrelserna ska verka för att alla kommuner ska kunna erbjuda exitprogram och program för barn samt för att kommuner och regioner ska utveckla specialiserad lågröskelverksamhet. Socialstyrelsen ska förvalta programmet för barn

Socialstyrelsen instämmer i att det kan vara lämpligt att myndigheten tar fram och förvaltar ett sådant material eftersom det berör både hälso- och sjukvård samt socialtjänst *men* eftersom även rättsväsendet är en central aktör i dessa frågor behöver framtagandet av programmet ske i samverkan med rättsväsendet (åklagare, polis).

10.3.4 Utvecklingsmedel till kommuner och regioner öronmärkta för utredningens målgrupper.

Socialstyrelsen instämmer i förslaget. Socialstyrelsen vill dock lyfta med att det finns svårigheter med att lägga in uppföljning och utvärdering av tillämpningen. För att kunna göra utvärderingar på ett rättvisande sätt behöver det gå relativt lång tid från det att programmet med kunskapsstöd har tagits fram.

10.3.6 Vård- och behandlingsformer inom hälso- och sjukvård samt socialtjänstinsatser behöver utvecklas

Socialstyrelsen instämmer i förslaget att utveckla forskning inom området. Dock är behovet stort av insatser inom hälso- och sjukvården till personer med psykiatriska symptom efter våld och utsatthet. Att öka tillgängligheten till behandling av tex traumarelaterade tillstånd för personer som utsatts för olika typer av våld kommer troligen gynna även denna målgrupp. Socialstyrelsen vill därför betona behovet att säkerställa tillgången på vård vid PTSD och inte minst samsjuklighet av både traumatisering/ptsd och missbruk, emotionell instabilitet mm.

10.3.7 Vi föreslår inget samlat nationellt kunskapscentrum men en översyn och förstärkning av uppdragen till Uppsala universitet och Linköpings universitet samt utvecklad samverkan mellan alla inblandade aktörer

Socialstyrelsen instämmer i förslaget men med synpunkten att om NCK och Barnafrid ska vara ansvariga för att tillhandahålla kunskap till professionen behöver de vara med i uppdraget om att ta fram kunskap.

10.3.10 Metoder för uppsökande verksamhet behöver utvecklas.

Socialstyrelsen avstyrker förslaget som går ut på att Polismyndigheten ska ta fram en metod och ett metodstöd som Socialstyrelsen sedan ska sprida. Förslaget innebär inte någon möjlighet för Socialstyrelsen att påverka metodens utformning eller innehåll. Socialstyrelsen har inte kunskap om metoden är bra eller adekvat för socialtjänsten och ser därför svårigheter med att på förhand bestämma att myndigheten ska sprida den till socialtjänsten.

10.3.11 Rutiner för att fråga om våld samt bedömningsmetoder behöver utvecklas

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget om att se över rutiner för att fråga om våld samt att se över behovet av att ta fram eller komplettera aktuella metoder för att bedöma risker och skyddsbehov relaterat till målgrupperna. Socialstyrelsen uppfattar det föreslagna uppdraget som att det är både rutiner *för* att fråga samt metoder som används *när* man frågar som ska undersökas och anser att det är bra om det tydligt framgår av uppdraget. En rutin för att fråga om våld kan exempelvis vara att fråga *vid indikation* eller *på rutin*, medan en metod för att fråga (ett frågeformulär) kan vara exempelvis FREDA. Socialstyrelsen bedömer det som relevant att utveckla formuleringen kring *vilka* verksamheters vars rutiner ska kartläggas och ses över i uppdraget.

Socialstyrelsen instämmer även i utredningens förslag att Socialstyrelsen ska få ett särskilt uppdrag att se över existerande rutiner för att fråga om våld, med frågor som är särskilt anpassade till barn. Ett sådant uppdrag kan med fördel samordnas med uppdraget att ta fram ett nationellt hälsoprogram. Det nationella hälsoprogrammet har ett hälsofrämjande och preventivt fokus där det även ingår att identifiera ohälsa eller risk för ohälsa. Det kan t ex handla om att identifiera olika typer av våldsutsatthet hos barn och unga och vid behov remittera till annan vårdinstans.

Socialstyrelsens yttrande över betänkandet av utredningen om skydd, stöd och vård för personer som har utsatts för övergrepp vid produktion eller distribution av pornografi (SOU 2023:98)

Arbetsmarknadsdepartementets dnr A2023/01703

Socialstyrelsens yttrande utgår från myndighetens verksamhetsområden. Socialstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslagen i betänkandet och lämnar följande synpunkter.

Socialstyrelsens övergripande synpunkter

- På en övergripande nivå ser Socialstyrelsen att det förekommer skillnader i hur målgruppen beskrivs i förslagen. Ibland avser betänkandet en bredare målgrupp (till exempel ”sexuell exploatering” eller ”sexuell riskutsatthet”) och ibland en snävare målgrupp (till exempel ”övergrepp vid produktion och distribution av pornografi” eller ”sexuellt utnyttjande i form av att barn skildras i bilder eller filmer som sprids i pornografiska syften”). Det skulle ge arbetet en tydligare inriktning om målgruppen var mer likartad i förslagen (se även kommentaren om förslaget 16.2.1, som exemplifierar detta).
- Socialstyrelsen ser att förslagen utgår från att förstärka arbetet med utsatta personer som innefattas av betänkandets målgrupp. I uppdraget ingick bland annat att föreslå åtgärder för att förebygga att barn utsätts för pornografisk exploatering. I den delen av uppdraget bedömer Socialstyrelsen att det hade varit möjligt och värdefullt att även föreslå åtgärder kopplat till dem som utövar och möjliggör det slags våld och övergrepp som betänkandet omfattar.

Socialstyrelsens synpunkter på förslagen

16.1.1 Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften bör tydligt ingå i nationella strategier

Socialstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om att Socialstyrelsen kan och bör verka för att sexuell riskutsatthet och barn som har utnyttjats sexuellt i form av att ha skildrats i bilder eller filmer som sprids i pornografiska syften synliggörs i det nationella hälsoprogrammet. Socialstyrelsen vill dock framhålla att det nationella hälsoprogrammet inte utgör en nationell strategi, som är i fokus för förslagen i 16.1.1. I den fortsatta beredningen kan det här föreslagna uppdraget till Socialstyrelsen med fördel hanteras i den del som handlar om att socialtjänst och hälso- och sjukvård ska ha tillgång till stöd som bygger på bästa tillgängliga kunskap (förslag 16.4.2).

16.2.1 Befintlig kunskap om identifiering av sexuell riskutsatthet och effektiva behandlingsmetoder inom hälso- och sjukvården bör samlas och spridas

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget i huvudsak, men föreslår att målgruppen beskrivs mer likartat. Det förekommer skillnader i hur denna beskrivs, alltifrån den mer breda målgruppen "sexuell riskutsatthet" till den mer snäva målgruppen "barn och vuxna som utnyttjats sexuellt i pornografiska syften". Det skulle ge arbetet en tydligare inriktning om målgruppen beskrivs mer likartad i förslaget.

16.3.2 Vårdnadshavare bör få tillgång till information om sexuell riskutsatthet

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget, med tillägget att uppdraget även bör genomföras i samråd med Socialstyrelsen. I förslaget ingår att Myndigheten för familjerätt ska ta fram informationsmaterial till vårdnadshavare och andra vuxna i barns närhet om barn och ungas sexuella riskutsatthet på internet, samtycke och vad som är brottsliga handlingar. Materialet ska även kunna användas av de som arbetar med föräldrastöd i kommunerna. Arbetet ska ske i samråd med Linköpings universitet (Barnafrid) och med idéburna organisationer som har erfarenhet av att arbeta med vuxenstöd inom området.

Den vanligaste placeringen av barn och unga är familjehem, varför familjehemsföräldrar är viktiga vuxna för att bidra till ett förebyggande arbete. Det är därför lämpligt att även Socialstyrelsen är en samrådspart vid genomförandet av uppdraget eftersom stöd till familjehem i första hand sker genom de målgrupper som Socialstyrelsen når.

16.3.4 De hbtqi-strategiska myndigheterna bör gemensamt undersöka behovet av insatser för att nå hbtqi-personer

Socialstyrelsen anser att det behövs fortsatt beredning av förslaget för att förtydliga varför det behövs ett myndighetsgemensamt uppdrag till tolv myndigheter för att undersöka behovet av insatser för hbtqi-personer, jämfört med att ge enskilda uppdrag till valda myndigheter utifrån ansvarsområde och på ett sätt där samverkan och samråd med relevanta myndigheter ingår. Det är också oklart vad samverkan mellan de utpekade tolv myndigheterna är tänkt att leda till, om det är ett gemensamt stöd till målgruppen eller berörda yrkesverksamma eller liknande.

En ny handlingsplan för den nationella hbtqi-strategin håller på att tas fram. Handlingsplanen är gemensam för alla hbtqi-strategiska myndigheter, men innehåller även egna fokusområden för varje myndighet. Det skulle i den fortsatta beredningen kunna förtydligas hur det föreslagna uppdraget förhåller sig till den nationella hbtqi-strategin och om uppdraget eventuellt skulle kunna ingå där.

Socialstyrelsen är dock positiv till att behovet av insatser för att nå hbtqi-personer uppmärksammas.

16.4.1 Det uppsökande arbetet på internet bör kartläggas och utvärderas.

Utredningen föreslår att Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, Linköpings universitet (Barnafrid) och Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid) ska identifiera, följa upp och utvärdera arbetssätt för socialt uppsökande arbete på internet. Socialstyrelsen tillstyrker förslaget i huvudsak och bedömer att det är betydelsefullt att utveckla den uppsökande verksamheten. Socialstyrelsen anser dock att det utifrån förslaget är oklart vad respektive myndighet ska ansvara för. Det skulle behöva förtydligas vilken myndighet som huvudsakligen ska ansvara för uppdraget, eller om det ska vara flera uppdrag som varje myndighet ansvarar för inom sitt område.

Under avsnitt 20.2.4 framgår att Barnafrid och NCK ska genomföra uppföljning och utvärdering i uppdraget. Däremot framgår inte vilken roll som Socialstyrelsen tillskrivs. Som kunskapsmyndighet för socialtjänst bör utvärdering av lovande arbetssätt såväl som bedömning av juridiska eller andra hinder och eventuella rekommendationer tillkomma Socialstyrelsen i samverkan med övriga aktörer.

16.4.2 Socialtjänst och hälso- och sjukvård ska ha tillgång till stöd som bygger på bästa tillgängliga kunskap

Socialstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslaget, men anser att detta uppdrag med fördel skulle kunna kombineras med det uppdrag som föreslås i SOU 2023:97 (under rubrik 10.3.2), som har ett större fokus på rättstillämpningen.

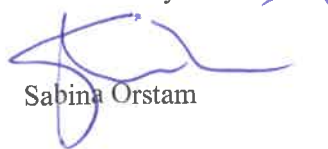
Så som förslaget är formulerat framstår det dock som oklart ifall det i förslaget avses att ett eller flera uppdrag ska ges till Socialstyrelsen, samt till Socialstyrelsen tillsammans med NCK.

20.3 Konsekvenser för jämställdhet

Konsekvenser för jämställdhet för *kvinnor och män* nämns under 20.3. Socialstyrelsen vill lyfta att utifrån att både barn och vuxna ingår i utredningens förslag, så berörs även *flickor och pojkar* av konsekvenser för jämställdhet.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Sabina Orstam. I den slutliga handläggningen har enhetscheferna Annika Öquist och Annika Eriksson deltagit. Utredaren Eva Agåker och Lotta Nybergh har varit föredragande.

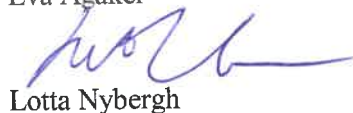
För Socialstyrelsen

Sabina Orstam

Eva Agåker

Lotta Nybergh